

Roztočené leporelo

Do Papírového štosu se kreslí jinak...

Permanenti tvůrčí dílna, tak nazývá umělecká skupina Petra Nikla a jeho přátel svou nejnovější interaktivní expozici v Liberci. V rámci tzv. Leporelohry, kterou produkoval Ondřej Wald, umělci probouzejí v dětech i dospělých představivost, případně návštěvníky Krajské vědecké knihovny imaginací léčí.

Nositelem příběhů a sdělení je tentokrát „obyčejný“ papír. Ovšem tradiční způsob jeho užití, kdy na něj člověk něco

kreslí či píše, eventuálně z papíru něco vyrobí, je změněn a ozvláštněn různými mechanismy, které samozřejmost a předvídatelnost užití papíru mění.

Například u Magnetického kreslení Milana Caise ovlivňují ruku s tužkou magnety. Mechanismy Jiřího Konvrzka a Ondřeje Smeykala zase papírem rotují a předurčují tak způsob, jak se na něj může kreslit. A pokud už návštěvník použije papír tradičně a něco na něj napíše nebo namalu-

je, je v Leporelohře jen jedním z mnoha aktérů. Další spoluvůrci si mohou připsat či domalovat k jeho dílu cokoli, vzniká příběh. Nejvíce asi překvapuje Smeykalův Papírový štos, který tradičnímu užití papíru jako plochy pro kreslení v podstatě brání. Naskládaný papír tvoří nepoddajnou masu, proto se obvykle kreslí či rýpá jen po hranách, tedy pokud si člověk špachtlí nevydlabe kus prostoru, nebo silou archy papíru nepootočí. ■ [WWW.ORBIS-PICTUS.COM](http://www.orbis-pictus.com)

Když se papír točí...

Nekonečný pás kreslených příběhů

Foto: Günter Bartoš, Radka Dubanská

4 OTÁZKY PRO Ondřeje Smeykala

Proč výstavu Leporelohru označujete za permanentní tvůrčí dílnu?

Přijde mi to výstižné. Leporelohra nemá ambici být nějakou převratnou nebo významnou výstavou, ale měla by fungovat jako jistý „sběrač“ materiálu, ze kterého potom chceme udělat knížku.

Výstava jako hřiště pro tvořivé lidi?

Přesně tak. My jsme to nakopli. Nalíčili jsme prostor, na který návštěvníci reagují. Je to řetězová reakce, tvůrčí smršť. Návštěvníci jsou rádi, když se do něčeho pustí, něco vytvoří. Nejsou jen pozorovatelé, ale něco je inspiruje a zapojí se. Reagují, rozehrávají hry, i když se třeba vůbec neznají. To je moc hezký moment, imaginace spouští imaginaci, v jeden moment se to samo od sebe rozjede.

Máte jako umělec chuť do toho vstoupit, protože vidíte v nápadech návštěvníků skrytý potenciál, který si sami třeba ani neuvědomují?

Určitě, strašně to nahazuje. Mám chuť ilustrovat příběhy návštěvníků, dopisovat novotvary. Může vzniknout kniha jako lusk.

Překvapilo vás něco?

Na Papírový štos se mělo rýt, dlabat, čmárat, až se to úplně rozvrásní. Ale nějaký silák to celé roztočil, že už to nikdy nesrovnáme. Nejdřív jsem byl z toho špatný, ale dali jsme to všanc do hry a někdo hodil výhybku jinam. Lidé to začali natrhávat, psát vzkazy, zakládat papírky. Rigidní sloupec rozkvetl v nádherný rozrotovaný strom.

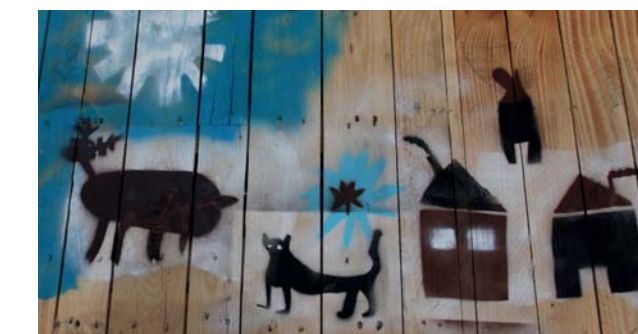

Kdy a kam na Leporelohru

Výstava Leporelohra je novou formou expozice „workshopového“ typu a byla vytvořena speciálně pro prostor Krajské vědecké knihovny v Liberci, kde je pro malé i velké návštěvníky otevřena až do 14. července (po–pá 9.00–19.00, so 9.00–13.00, každé poslední úterý v měsíci je knihovna zavřena). **Vše o doprovodném programu na www.orbis-pictus.com.**

Hravé malování na ulici

Za májového odpoledne je na libereckém historickém náměstí Dr. Beneše živo. Politické strany nahánějí uprostřed volební kampaně voliče, mobilní operátoři zase nové klienty. Aktivistky občanského sdružení Čmelák přesvědčují občany, aby přispěli na ekologické projekty. Nakonec přijde i upocený klaun s pozvánkami do cirkusu Jo-Joo, který v Liberci právě hostuje.

Dětská poetika ve věku graffiti

Kolemjdoucí se ale nejčastěji zastavují u dřevěných palet, které protínají náměstí s krásnou radnicí přesně v půlce. Mladý umělec Jiří Hořavka tu společně s dětmi ze Základní umělecké školy dělá to, čemu se dnes říká street art. S pomocí sprejů a šablon kreslí stylizovaný obraz města Liberce, který se na dva měsíce přemístí před libereckou knihovnu, nebo do jiného veřejného prostoru. Každý ho bude moci dotvořit podle svého, podobně jako graffiti na zdech.

Výtvarný happening je součástí doprovodného programu výstavy Leporelohra, probíhající v liberecké knihovně

do půlky července. „Výsledkem interaktivní výstavy bude kniha, do které se bude moci vstupovat, zůstane tak stále v procesu změny,“ vysvětluje autor výstavy Ondřej Smeykal. Street art sdílí podobné principy. Hranice mezi umělcem a divákem mizí v okamžiku, kdy ten druhý vezme sprej do ruky a původní dílo doplní či změní. Ulice není galerie s cedulkami *nedotýkat se*, neplatí tady žádná pravidla.

„Chceme liberecké veřejnosti ukázat, že street art má i jinou hodnotu, než že se u toho utíká před policajty,“ říká koordinátor projektu Jiří Vydra. Sprejeři to nemají v Liberci jednoduché, protože žádná legální plocha pro jejich umění ve městě není. „Všichni jsou líní pro to něco udělat,“ myslí si sprejer Hořavka, který jezdí za inspirací do Prahy, nebo ji hledá na internetu. Za zvědavého přihlížení polských školáků stříká jemným tahem ruky první křivky svého graffiti. „Musíte to mačkat jemně,“ stihne ještě přítom vysvětlovat dvěma studentkám, které evidentně drží sprej v ruce poprvé a žádnou fasádu zatím nepoznaly.

Děti z umělecké školy doplňují Hořavkovy industriální motivy přírodními fenomény, jako jsou jelen, strom nebo slunce. Dětské prstíky občas nemají dost

Ve street artu neplatí žádná pravidla

síly zmáčknout trysku a dospělí jim s tím musí pomoci. Ale ve vystřihávání šablon si vedou překvapivě zdatně. „Měli jsme přednášku o street artu a graffiti už ve škole a zkoušeli jsme stříkat na papír,“ říká učitel Ondřej Mašek. „Dětem jsme také řekli, že kreslit po budovách je špatně,“ dodává pedagogicky.

Ke společnému dílu nakonec něco přidají i Tomáš Pašek (40) a jeho dvě dcery ve věku čtyři a pět let. „Každý přece někdy něco nastříkal,“ vzpomíná na éru, kdy si lidé sprejovali trička. „Má to své kouzlo. Je to pro mě takové retro.“ ■

Stačí sprej, nůžky a šablony a může se tvořit

